

Проект Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами

Департамент методології
регулювання діяльності небанківських фінансових установ

м. Київ, 06 липня 2021 року

! Ця презентація підготовлена виключно з метою ознайомлення із концепцією майбутнього регулювання. Жодне положення, зазначене у цій презентації, не слід розуміти як конкретну вимогу, що міститься у проекті регуляторного акта. Для отримання інформації щодо змісту конкретних положень проекту необхідно ознайомитись з проектом регуляторного акта на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України. Бачення майбутнього регулювання, що міститься у цій презентації, може бути змінено або вдосконалено за результатами подальшого опрацювання та обговорення з учасниками ринків фінансових послуг

Поточне регулювання

- **Закон про фінансові послуги:**

Нагляд на консолідованій основі - це нагляд за фінансовими групами з метою забезпечення стабільності фінансової системи та обмеження ризиків, на які наражається фінансова установа внаслідок участі у фінансовій групі, шляхом регулювання, моніторингу та контролю ризиків фінансової групи;

(частина перша статті 16¹ в редакції Закону № 79-IX від 12.09.2019)

- **Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами**, переважна діяльність у яких здійснюється фінансовими установами, нагляд за якими здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
(Розпорядження НКФП № 2724 від 12.11.2015, зі змінами)
- Пункт 20 додатка до постанови Правління Національного банку України від 25.06.2020 № 83 “Про забезпечення здійснення повноважень та виконання функцій з державного регулювання та нагляду у сфері ринків фінансових послуг з питань ліцензування та реєстрації”

Необхідність розробки проєкту Положення

Закон про Національний банк (п.8¹ статті 7)

- Національний банк України наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг за діяльністю небанківських фінансових установ у межах, визначених Законом про фінпослуги

Закон про СПЛІТ (п.14 розділу II)

- Національний банк має забезпечити прийняття актів, необхідних для реалізації цього закону

План підготовки проєктів регуляторних актів Національного банку України на 2021 рік (п.7)

- Проєкт постанови Правління НБУ “Про затвердження Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами” - **II квартал 2021 року**

Мета розробки Положення

встановлення регуляторних вимог до порядку визнання, здійснення нагляду та припинення визнання небанківських фінансових груп, переважна діяльність в яких здійснюється фінансовими установами, регулювання і нагляд за якими здійснює Національний банк України

Суб'єкти, на яких поширюватиметься дія Положення

юридичні
особи,

які мають
намір стати
контролерами
(у т.ч.
небанківські
фінансові
установи)

фізичні
особи,

які мають
намір стати
контролерами

контролери
НФГ

- юридичні
особи,
- небанківські
фінансові
установи
- фізичні
особи

відповідальні
особи
НФГ

інші
учасники
НФГ

Повноваження Національного банку з регулювання і нагляду за небанківськими фінансовими групами

ВСТАНОВЛЮВАТИ ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ГРУПИ, ЇЇ ПІДГРУП ЩОДО:	наявності ефективної системи корпоративного управління;	✘
	наявності ефективної системи управління ризиками;	✘
	наявності ефективної системи внутрішнього контролю;	✘
	наявності облікових процедур, інформаційних систем, необхідних для забезпечення виконання вимог на консолідованій основі;	✓
	складання та порядку подання консолідованої та субконсолідованої звітності;	✓
	достатності регулятивного капіталу;	✓
	економічних нормативів;	✘
	лімітів та обмежень щодо певних видів діяльності, у тому числі щодо діяльності на території інших держав;	✘
	порядку подання необхідної звітності та інформації	✘ ✓

Положенням встановлюються ключові вимоги

- порядок ідентифікації небанківської фінансової групи контролером/Національним банком;
- порядок визнання групи Національним банком;
- критерії визначення підгруп у межах групи;
- вимоги щодо надання контролером інформації Національному банку;
- вимоги до відповідальної особи та порядок її погодження Національним банком;
- порядок повідомлення про зміни щодо структури власності групи та видів діяльності її учасників;
- порядок припинення визнання Національним банком небанківської фінансової групи;
- вимоги щодо достатності регулятивного капіталу групи та надання інформації щодо внутрішньогрупових операцій;
- особливості складання консолідованої та субконсолідованої звітності та подання Національному банку необхідної інформації.

Розділ II. Порядок подання інформації

Вимоги до пакету документів

- документи мають викладатися українською мовою
- не містити виправлень і неточностей, а також розбіжностей між відомостями, викладеними у них, та/або отриманими з офіційних джерел
- має бути включено документ, що підтверджує повноваження уповноваженого представника

Способи подання

- в електронній формі з накладенням КЕП електронним повідомленням на офіційну електронну поштову скриньку Національного банку – nbu@bank.gov.ua; або
- у паперовій формі з одночасним обов'язковим поданням електронних копій цих документів на цифрових носіях інформації з дотриманням вимог, встановлених Положенням

Особливості

- підтвердження отримання електронного повідомлення Національного банку, протягом 2 робочих днів
- право не подавати до Національного банку документи, що раніше подавалися, за умови, що такі документи є дійсними та оформленими згідно з вимогами Положення, а інформація, яка в них міститься, є актуальною (за клопотанням)

Розділ III. Ідентифікація небанківської фінансової групи

Особою, що має намір стати контролером

- До дати набуття контролю
- Подання відомостей, передбачених Положенням за форматом, визначеним у додатках
- Має повідомляти про зміни у відомостях до дати набуття контролю

Контролером

- не пізніше 20 календарних днів із дати створення групи контролер зобов'язаний забезпечити подання учасниками відповідальній особі групи інформації
- протягом 30 календарних днів із дати створення групи зобов'язаний забезпечити подання відповідальною особою Повідомлення про створення групи та інформацію відповідно до форматів, наданих у додатках до Положення

Національним банком

- на підставі інформації, отриманої під час здійснення нагляду,
- від Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку,
- інших державних органів, іноземних органів нагляду,
- з відкритих джерел з урахуванням ознак наявності контролю

Особливості

- Національний банк має право вимагати від особи, яка має намір стати контролером подання :
 - ненаданих та/або виправлених документів у визначений ним строк
 - інформації, документів і звітів, необхідних для уточнення структури власності та характеристики групи, видів діяльності її учасників
- Національний банк за результатами ідентифікації вимагає від контролера виконання вимог цього Положення та забезпечення подання відповідальною особою відомостей в порядку, визначеному Положенням

Розділ IV. Визнання небанківських фінансових груп

На підставі інформації, наданої відповідальною особою

Протягом 3-х місяців з дати надання повного пакета документів

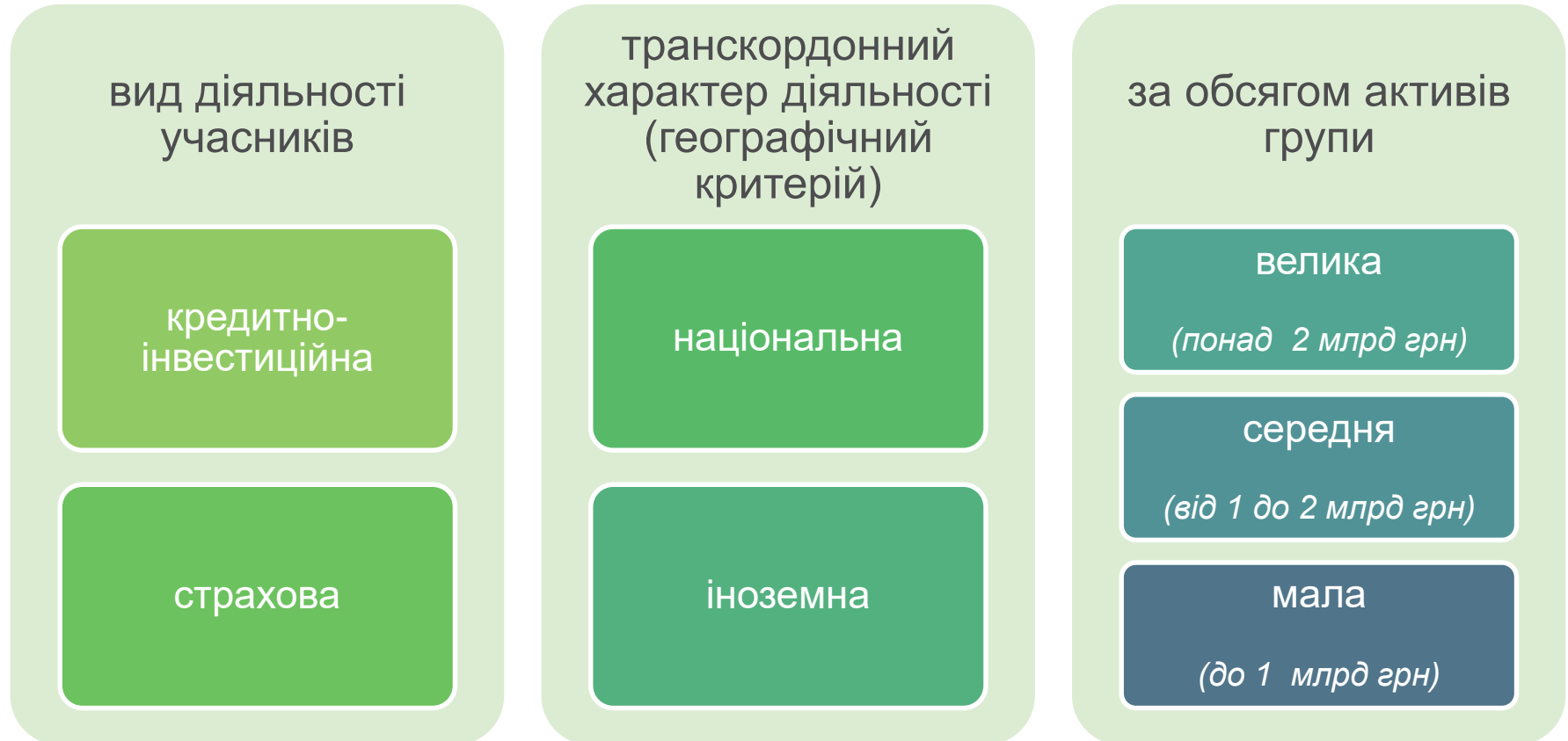
На підставі інформації за результатами ідентифікації групи Національним банком

Протягом 3-х місяців після закінчення строку, встановленого Національним банком для подання відомостей про групу або обґрунтованих, документально підтверджених заперечень існування групи

Повідомлення про визнання/ відмову у визнанні

Протягом 5-ти робочих днів із дати прийняття Національним банком рішення про визнання небанківської фінансової групи, погодження відповідальної особи групи або про відмову у визнанні

Розділ V. Визначення підгруп у межах небанківської фінансової групи

Відповідальна особа визначає учасників підгруп та подає до Національного банку інформацію про склад учасників підгруп під час подання відомостей про створення групи та про зміни структури власності групи за форматом, що надано у додатках до Положення.

Розділ VI. Вимоги до відповідальної особи групи та порядок її погодження Національним банком

Відповідальна особа, яка обирається з числа учасників групи, повинна бути спроможною забезпечити:	ефективну систему управління в групі
	ефективну систему управління ризиками
	ефективну систему внутрішнього контролю
	облікові процедури, які визначають принципи та методи складання небанківською фінансовою групою звітності
	наявність інформаційних систем, які забезпечують оброблення та передачу даних, аналіз, збереження та захист інформації
	складання та подання консолідованої, субконсолідованої звітності та інформації відповідно до вимог Положення
	дотримання вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо фінансового стану та відповідності нормам щодо достатності регулятивного капіталу, лімітів та обмежень стосовно певних видів діяльності

Для погодження відповідальної особи групи, контролер зобов'язаний забезпечити подання відомостей відповідно до формату, наведеного у додатках до Положення. Якщо Національним банком буде прийняте рішення про відмову у погодженні відповідальної особи, контролер протягом 30 днів повинен забезпечити визначення іншої відповідальної особи

Розділ VII. Структура власності та види діяльності учасників групи

Вимоги до структури власності групи

- належним чином визначені усі учасники групи
- визначено характер взаємовідносин між учасниками групи та іншими особами в структурі власності групи, а також види діяльності зазначених осіб

Ознаки, які можуть свідчити про наявність контролю

- репутаційні ознаки
- реєстраційні ознаки
- операційні ознаки
- економічні ознаки

Зміна структури власності групи

- зміна контролера
- зміна складу учасників групи

Розділ VIII. Припинення визнання Національним банком небанківської фінансової групи

Національний банк припиняє визнання групи, якщо

- частка сукупних активів НФУ, що підлягають нагляду з боку Національного банку, у сукупному розмірі активів фінансових установ, що входять до цієї групи, становить менше 40 відсотків;
- частка сукупних активів НФУ у сукупному розмірі активів фінансових установ, що входять до цієї групи, становить від 40 до 50 відсотків упродовж трьох років з моменту такого зменшення.

Підставою для прийняття рішення про припинення визнання, є інформація, отримана

- від відповідальної особи;
- під час здійснення нагляду за діяльністю на ринках фінансових послуг;
- від інших державних органів та
- від іноземних органів нагляду.

Припинення визнання небанківської фінансової групи не перешкоджає ідентифікації такої групи надалі, якщо для цього виникають підстави

Розділ ІХ. Вимоги до регулятивного капіталу групи

Достатність РК групи

- **відображає** здатність групи поглинути збитки, спричинені ризиками, на які наражаються учасники групи в процесі здійснення діяльності, за рахунок регулятивного капіталу.
- **визначається** шляхом порівняння розміру регулятивного капіталу її групи з необхідним розміром регулятивного капіталу групи

Вимоги щодо достатності РК групи **є дотриманими**, якщо розмір РК групи дорівнює або перевищує необхідний розмір РК групи.

РК групи

- Сума РК учасників, для яких встановлена вимога щодо визначення РК
 - сума вкладень цих учасників в капітал інших учасників цієї групи
 - + капітал інших учасників групи
 - сума вкладень в капітал інших учасників (якщо вони не були враховані раніше)

Необхідний розмір РК групи

- розраховується як сума необхідних розмірів регулятивного капіталу кожного з учасників цієї групи

Розрахунок достатності РК групи здійснюється відповідальною особою на підставі річної консолідованої фінансової звітності групи, іншої звітності та інформації, що необхідні для здійснення таких розрахунків, станом на 31 грудня звітного року

Розділ X. Вимоги щодо обмеження ризиків, на які наражаються фінансові установи внаслідок участі в групі

Відповідальна особа **щонайменше раз на рік** повинна подавати до Національного банку інформацію про всі суттєві внутрішньогрупові операції та операції з особами, пов'язаними з групою

Інформація подається за формою, наведеною у додатку до Положення, в електронному вигляді у форматі EXCEL

Операція вважається суттєвою, якщо її сума/сума подібних операцій протягом звітного періоду перевищує 1 % від балансової вартості активів групи

Національний банк має право встановлювати іншу періодичність подання відповідальною особою інформації про внутрішньогрупові операції, операції з особами, пов'язаними з групою, залежно від розміру активів групи

Розділ XI. Особливості складання консолідованої та субконсолідованої звітності та подання інформації

Внутрішні документи групи мають включати:

облікові процедури, які визначають принципи та методи складання звітів;

процедури складання звітів, необхідної для розрахунку достатності РК;

порядок складання та строки подання учасниками групи звітів та інформації, що вимагається цим Положенням;

механізм внутрішнього контролю за достовірністю, повнотою та своєчасністю подання інформації.

Консолідована звітність включає

річну консолідовану, субконсолідовану звітність

проміжну консолідовану звітність

інформацію про внутрішньогрупові операції

інформацію про деталізацію суттєвих статей фінансової звітності

інформацію про діяльність групи,

Особливості складання та подання

Аудіювання (перевірка достовірності та повноти річної консолідованої звітності)

Відповідальна особа за письмовим запитом Національного банку зобов'язана надавати фінансову звітність окремих учасників або іншу інформацію про фінансовий стан учасників такої групи

Зауваження та пропозиції

Публічне обговорення триває до 30 липня 2021 року

Пропозиції та зауваження необхідно направляти на адресу електронної пошти:
NBF1.regulations@bank.gov.ua

За результатами опрацювання пропозицій та зауважень перед затвердженням фінальної версії Положення Національний банк передбачає провести другу зустріч з учасниками ринку

Національний банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)